

KÉT ROSSZCSONT

V A R G A Z O L T Á N

Kilépve az utcára egy ideig szótlánul mentek. Elfogódottságuk csendjét aszfalton kopogó lépteik szabdalták darabokra csak. Sajátos, hármas számrendszerre épült ütemskálát képezve: tulajdon felnőtt lépteinek időköze pontosan három gyerekcipő-koppanást foglalt magában. Mellette haladva a kicsi félpercenként felpillantott rá. Kérdező-fürkésző tekintettel, láthatólag a szavára várva. Zavart keresésre készítve, kapcsolatteremő szavak kutatására...

Délután fél kettő körül ment be a napközibe, alig fél órával azután, hogy hazaérkezett az üres lakásba. Váratlan, feszültségoldó ötletként merült fel benne, hogy a gyerekért menjen. Megelőzve az asszonyt, hogy utána itthon, együtt várják meg.

Ugyanaz a jóindulatúan kerek arcú kis gondozónő fogadta, akit azelőttről ismert már, tekintetében bizonytalan kérdezéssel, minden határozott jele nélkül a felismerésnek. — Ja igen, most ismerem csak meg... — hangzott azután, hogy bemutatkozott, alapszóiban véve barátságosan, mielőtt a mellékelt mosoly belefakult volna valami szemérmes, tapintatnak is felfogható óvatosságba. Láthatólag kikívánczó kérdéseket nyelve vissza. Számára legalábbis úgy tetszett, mintha az egyébként csak felületen ismerősnek számító gondozónő valamit még mondani szeretett volna. Bizonyára semmi fontosat, alighanem úgy érezve csak, valamit még mondania illene. Amit bizonyára mond is, ha ő másvalahonnan jön, külföldről, kórházból, bármi más helyről... De a kicsit rekedtes altját azután hallotta csak újra, hogy, kissé éneklő bátorítással, a fehér műszőrmével szegélyezett sötétkék kabátkába öltöztetett kislány igyekezett hidat képezőn hozzá közelebb hozni. Azon a néhány pillanaton segítve át, amíg a számára ismerős alakot elválasztani képes a korábbi ridegszürke falaktól, az ablakokat apró

négyzetekre osztó rácsoktól, az előírásosan jelenlévő kék egyenruhától; csak amíg ráébred, hogy az apja más háttérben is létezhet, érte is jöhet, kézenfoghatja, hazaviheti. Röpke pár pillanaton át csupán, mert az arcára kiült kezdeti kerek szemű csodálkozás majdnem átmenet nélkül adott helyet a rákövetkező, félreérthetetlenül örömteli felismerésnek. Számára annyira hamar, hogy már-már arra gondolt, hátha mégsem arra a környezetre nyílt rá a gyerek tekintete először, valahol a még nem is öt éves kis agyában más képet is őrizget róla; öntudatlanul, tudattalanul, mindegy, hogyan nevezzük. Ezért szeretett volna a gyerek agytekervényei közé pillantani, átlátszóvá tenni a koponyacsontját.

De a vastag kötött sapkáját láthatta csak. És időnként az arcát is, valahányszor a kicsi felnézett. Kérdő-várakozó tekintettel, gyámoltalan küszködésre készítve, mielőbb megbirkózni a találkozás első szavai után beállt rövidzárlattal.

Időnként biztatóan lemosolygott rá. És a lépteik hangját hallotta: egy nagy koppanás, három kicsi, egy nagy koppanás, három kicsi, valami kihagyott szövegrészt jelző három pontként két zárójel között.

- Gyerünk a parkon át — hallotta aztán megkönnyebbülve.
- Jó, gyerünk. Szeretsz a parkon át menni?
- A Mamival mindig ott megyünk.
- Jó. Akkor majd mi is mindig ott megyünk.
- Csak ha sár van, akkor nem.
- Akkor nem... Ennyire félsz egy kis sártól?
- Én nem. A Mami. Nem akarja, hogy a cipője sáros legyen.
- Meg a tied se, igaz?
- Meg az enyém se. De most nincsen sár.

Körülöttük a kis köztéri park fáinak fekete ágszövevénye félig olvadt zúzmarától csillogott a sápadt napsugarak fényében. Most derült csak ki, mindössze a déli órákra. Hazafelé végig ritkás ködben utazott, reggel, mikor a buszra szállt, mindenütt fehérbe öltöztek a fák. Olyanok voltak, amilyenek ugyanazokban az órákban itt is lehetnek: ágaiukat vastag vattabevonat fedte, gilisztákként csüngve le a vékony galyak végéről; némelyik fa valóságos fehér lombkoronát viselt. És a törzsek is az út mentén, hideg, körvonalakot oldó szürkéségből bontakoztak ki, hogy azután elsuhanva mellettünk, nyomban újra belevesszenek. De most már nedves-feketék voltak, itt-ott gőzölgőnek tűntek, ágaik prémbevonata sárgásszürke mocsokká töppedt, átváltozott csepegő gyöngyfűzrékké.

— Most is sár van itt, süsd meg.

— Nincs.

— Dehogy nincs. Nézz csak a lábad elé.

— Csak egy kicsi, de nem baj.

Talpunk alatt a talaj épp csak engedni kezdett, de főleg az ágakról lecsepegő víz gyűlt apró tócsákba az út ritka kavicsai közt.

— És ha mégis baj? Máris csupa sár a cipőd.

— De én erre akarok menni.

— Hát erre megyünk. Látod, hogy erre megyünk... És mindig erre megyünk majd.

— Akkor is, ha nagy sár van?

— Akkor is, ha nagy sár van. Otthon megtöröljük a lábunkat. És a cipőnket is kitisztítjuk majd.

Balra tőlük négyszögletes betonlapon álló csap tűnt fel. — Várj! — kiáltotta a kisfiú, hirtelen kiszakítva magát. Gyorsan a csaphoz futott, egyujjas kötött kesztyűbe bujtatott kezével ránehezedett a nyomógombjára; a csapból vékony zsinórban kicsordult a víz. Pár másodpercen át folyt, csöpögött, azután elállt. Ekkor újra megnyomta.

— Na jól van, gyerünk — szólította el, amikor harmadszor is készült megnyomni.

— Csak még egyszer. A Mamival is mindig háromszor szoktam megnyomni.

— Jó. Ha vele úgy szoktad, velem is majd mindig háromszor nyomod.

A kisfiú harmadszor is lenyomta a gombot, aztán visszafutott, és a kezét nyújtotta. — Most mindig te jössz majd értem? — kérdezte, amikor tovább indultak.

— Majd meglátjuk, jöhetnek én is... Vagy baj, ha én jövök?

— Nem baj. Mert akkor mindig a parkon át megyünk.

— Igen, mindig itt megyünk.

— Akkor is, ha nagy sár van?

— Akkor is, ha nagy sár van. Nem kell félni a sártól.

— Én nem félek. Csak a Mami fél tőle.

— Nem kell félni tőle. Ettől a sártól nem. Ezt a sarat könnyű lemosni.

— És most itthon maradsz majd?

— Itthon, ha el nem küldtök.

— Kik?

— Hát ti. Te meg a Mami. Ha el nem küldtök.

— Én nem. És a Mami se.

— Szép tőletek. Akkor itthon maradok. Ha csak el nem visznek megint.

— A börtönbe?

— Oda . . . De nem fognak újra elvinni.

A gyerek kérdése apró, de jól elhelyezett ökölcsapásként érte, valahol a gyomorszája tájékán. Bár szinte szándékosan provokálta ki, tudni kívánta, mennyit tud a kisfiú, mit jelentettek számára az egyenruhás karórára vetett pillantásai. S tudni szeretné, mi maradt meg emlékezetében azelőttről, a pecsétes papír felhatalmazta kezek turkálásából a kirángatott fiókok mélyén, a számára érthetetlen, mégis ijesztő szóváltás hangjainak csapkodásából.

— Ki mondta neked, hogy börtönben voltam?

— Senki, csak tudom.

— Dehogy tudod. Tudod is te, mi az a börtön.

Tudod is te, gondolta közben, honnan is tudnád. Hogy akár néhány szál elkobzott virágot is jelenthet, „adja csak ide, ez mégsem kórház . . .”. Hát nem, az biztos. Már pusztán ezért sem, az ilyenféle alantas kis orgazmusok miatt. És mert . . . Minduntalan azon kapta magát, hogy úgy beszél a gyerekhez, mintha nem is egészen hozzá beszélne.

— De tudom. Oda csukják be a rossz gyerekeket.

— A gyerekeket nem. Csak a felnőtteket. Ki mondta, hogy gyerekeket is?

— A Hanák néni. Ha bosszantom a kutyáját, mindig azt mondja, hogy elvisznek a rendőrök, és börtönbe csuknak.

— A Hanák néni nem tud semmit. Gyerekeket nem szoktak börtönbe csukni.

— Akkor se, hogyha rosszak?

— Akkor se. Csak a felnőtteket.

— Ha rosszak?

— Ha rosszak.

— Te is rossz voltál? Azért csuktak börtönbe, mert rossz voltál?

— Azt hitték rólam.

— Mit?

— Hogy rossz voltam. Azt hitték, hogy rossz voltam.

— Kik?

— Hát akik . . . Az okosok. És ők jobban tudják.

— Mit?

— Hát azt, te kismajom. Azt, hogy rossz voltam.

Pár pillanatilag kísértést érzett hangosan mondani, amit magában gondol. Hogy azért nem olyan egyszerű ez, kisapám, dehogy is, csakhát te, boldog korod védőburkában, még semmit sem érthetsz. Mert ugyan honnan is tudhatnád... honnan is tudhatnál például a félreértés reflexeiről, a félremagyarázás képességének rendkívüli fejlettségéről. Vagy honnan tudhatnád, hogy vannak, akik hivatalból lesznek süketek, ezért nem értik, amit egy gyerek is érthet. Nem értik, mert nincs bátorságuk a megértéséhez... Igen, kisapám, így valahogy fest az én rosszaságom, egyszer talán megérted...

— Igen, az okosok. És ha ők mondják, akkor rossz voltam. Úgy van, rossz voltam.

— Nem baj. Én is szoktam rossz lenni.

— Tudom. Bosszantod a Hanák néni kutyáját.

— És szoktam a sarokban állni.

— Azt is? Otthon vagy a napköziben?... Na? Hol szoktál a sarokba állni?

— Otthon is meg a napköziben is. Tegnap is a sarokban álltam.

— Otthon vagy a napköziben?

— A napköziben.

— Rosszcsont lehetsz. De majd én most gatyába rázlak... Na és? Mért kellett a sarokba állnod?

— Mert... — A kisfiú kuncogott, sunyin-huncutul, kisördög mosollyal tekintett föl rá. — Mert lehúztam a Bíró Jutka bugyiját. De azért ezt ne mondd meg a Maminak. Ugye, nem mondd?

— Dehogy mondom... Na és? Mi szépet láttál?

A gyerek rötyörészve nevetett. Hangosabban, mint az előbb: — Láttam a... Akarod, hogy megsűgjam?

— Hangosan is mondhatod. Azt hangosan is mondhatod. De anélkül is tudom, mit láttál... Hanem azért rosszcsont vagy. Rettenetesen rosszcsont.

— Nem én találtam ki. Elsőnek a Nyári Tibi csinálta.

— Akkor is rosszcsont vagy. Rettenetesen rosszcsont. De majd én szépen megtanítalak.

— Mire?

— Kesztyűbe dudálni, zsákba fingani.

— Hogy?

— Majd meglátod. Ha továbbra is lehuzigálsz a Bíró Jutka bugyiját.

— De a Maminak nem mondd. Ugye nem mondd?

— Nem szoktam árulkodni. Nem szoktam, mert az a legron-
dább. Akkor se, ha rosszcsont vagy. Mert rosszcsont vagy, rette-
netesen rosszcsont.

— Te is . . . — A kisiú újra felnézett. Komikusan furcsa, egér-
fogakat villantó kobold-vigyorgással tekintett föl rá. Tapogatózó
fürkészéssel, mintha szavai hatását lesné: — Te is rosszcsont vagy.

— Én is . . . Én is az vagyok. Rosszcsontok vagyunk. Te meg
én. Két rosszcsont vagyunk.

— Két rosszcsont vagyunk — ismételte a kicsi lelkesen. — Két
rosszcsont vagyunk.

Kilépve a csepegő fák közül, lábuk újra a járdán kopogott. Egy
nagy kopanás, három kicsi, egy nagy, három kicsi, egy nagy,
három kicsi . . . Három pontként két zárójel között . . .